

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 28.11.2022

§ 127

Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvio sekä vuosien 2023-2025 taloussuunnitelma

71/02.00.00.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin, p. 044 716 1059

Controller Katja Markkola, p. 050 383 6456

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti

1. hyväksyä vuoden 2023 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion määrärahojen, tuloarvioiden, toimintakatteiden sekä toiminnallisten tavoitteiden sitovuuden yleisperusteluissa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2023 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2023 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 120 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennaikainen

takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,

5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2023 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,

6. edellyttää, että vuoden aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä silloin, kun tämä on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa muille toiminnoille,

7. käynnistää parlamentaarisen valmistelun talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi vuosille 2024–2026. Ohjelmassa huomioidaan valtuuston vuonna 2021 asettaman parlamentaarisen ryhmän periaatelinjaukset ja määritellään kaupungin keskeisten palvelujen laajuus ja laatutaso talouden tunnuslukujen perusteella. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet sisällytetään vuoden 2024 talousarvion kehikseen ja taloussuunnitelmaan kaudelle 2024–2026.

8. hyväksyä ehdotuksen Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023—2025 taloussuunnitelmaksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat ponsiehdotukset:

”s. 24: Laaditaan valtuustosopimus kuluvan valtuustokauden loppuun asti.”

”s. 52: Sivistyksen toimialan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen määrärahaa voidaan tarkistaa valmistelussa olevan toiminta- ja kehittämiselvityksen tulosten perusteella. Selvityksen tuloksen tulee olla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen määrärahan tason määrittämisen perusta, joka toimii tulevien toimenpiteiden rahoitustarpeen lähtökohtana.”

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Pekka Timonen esteellisenä poistui kokouksesta kohdan Käyttötalousosa, Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (HL 28.1 §:n 5-kohta).

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2023 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion määrärahojen, tuloarvioiden, toimintakatteiden sekä toiminnallisten tavoitteiden sitovuuden yleisperusteluissa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2023 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2023 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja

säätiöille yhteensä enintään 120 milj. euroa. Valtuutuksen

enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,

5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2023 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,

6. edellyttää, että vuoden aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä silloin, kun tämä on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa muille toiminnoille,

7. käynnistää parlamentaarisen valmistelun talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi vuosille 2024–2026. Ohjelmassa huomioidaan valtuuston vuonna 2021 asettaman parlamentaarisen ryhmän periaatelinjaukset ja määritellään kaupungin keskeisten palvelujen laajuus ja laatutaso talouden tunnuslukujen perusteella. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet sisällytetään vuoden 2024 talousarvion kehykseen ja taloussuunnitelmaan kaudelle 2024–2026.

8. hyväksyä ehdotuksen Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelmaksi.

Käsittely

Puheenjohtaja ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan käsittelyjärjestyksen:

”Ensin käyttävät puheenvuorot kaupunginjohtaja ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Tämän jälkeen käytetään järjestäytyneiden ryhmien ryhmäpuheenvuorot (7 min) ja sitten käydään yleiskeskustelu.

Yleiskeskustelun aikana on perusteltava yksityiskohtaisessa käsittelyssä mahdollisesti tehtävät muutos- ja ponsiehdotukset, jotka tulee toimittaa kirjallisesti valmistelijoille ennen kokouksen alkua kokouksen sujuvuuden varmistamiseksi.

Yleiskeskustelun jälkeen suoritetaan talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelmaehdotuksen yksityiskohtainen käsittely.

Kaupunginhallituksen päätösehdotus, joka on esitetty esityslistan sivulta 6 alkaen, käsitellään kohta kohdalta ja ensimmäinen kohta, joka koskee talousarvion ja taloussuunnitelmaehdotuksen hyväksymistä, käsitellään seuraavasti:

Ensin käsitellään talousarvion Yleinen osa ja Strategiaosa. Yleisessä osassa käsitellään Lahti-konsernin yleiset tavoitteet ja Yhtiökohtaiset tavoitteet. Strategiaosassa käsitellään Strategian valmistelu, toteutus ja seuranta. Sen jälkeen talousarvion Toiminnalliset tavoitteet eli strategian kärkihankkeet.

Taloussosasta käsitellään ensin Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit, sitten Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupunkikonsernissa.

Käyttötaloussosassa käsitellään palvelualueet sitovuustasojen mukaisesti.

Tuloslaskelmaosasta käsitellään kaupungin tuloslaskelma käsittäen verotulot ja valtionosuudet, korkotulot ja -menot, muut rahoitustulot ja -

menot. Mikäli talousarvion käsittelyssä tulee muutoksia, hyväksytään päivitetty tuloslaskelma kokouksen päätteeksi, ennen talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymistä.

Investointiosa käsitellään investointiryhmittäin.

Rahoitusosasta käsitellään kaupungin rahoituslaskelma käsittäen Antolainat sekä Lainanotto pitkäaikaiset lainat. Mikäli talousarvion käsittelyssä tulee muutoksia, hyväksytään päivitetty rahoituslaskelma kokouksen päätteeksi, ennen talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymistä.

Muutos- ja ponsiehdotukset talousarvioon on tehtävä kirjallisesti. Muutokset tulee esittää käyttötalousosan sitoviin tasoihin.

Mahdolliset muutosesitykset kaupunginhallituksen talousarvioesitykseen tulee toimittaa erillisellä lomakkeella viimeistään ma 28.11.2022 klo 8.00 mennessä sähköpostitse:

- juha.rostedt(at)lahti.fi; pekka.timonen(at)lahti.fi; anniina.kovero(at)lahti.fi; anu.valtavaara(at)lahti.fi; paatosvalmistelupalvelut(at)lahti.fi; taloussuunnittelu(at)lahti.fi
- mahdollisesti tiedoksi muille kaupunginvaltuuston jäsenille.

Muutosesityksessä tulee tuoda esille

- määrärahamuutos: mille sitovuusalueelle ja talousarviokirjan sivulle esitetään tuloihin, menoihin tai toimintakatteeseen muutoksia ja halutaanko muutos mille taloussuunnitelman vuodelle
- tekstimuutos: mille sitovuusalueelle, talousarviokirjan sivulle, palstalle ja kappaleeseen esitetään tekstimuutoksia.

Myös kokouksen aikana tehtävät muutokset ilmoitetaan samalla tavalla.

Äänestysjärjestys hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen mukaisesti (27 §):

”Jos ehdotuksista on äänestettävä, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen, jota laadittaessa on otettava huomioon, että: 1) ensiksi asetetaan äänestettäväksi pohjaehdotuksesta kaksi eniten poikkeavaa ehdotusta. Niistä voittanut asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan, ja näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin, jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan; 2) jos asia koskee määrärahan myöntämistä, asetetaan ensin äänestettäväksi määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä; sekä 3) jos ehdotus on sellainen, että sen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, on sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä äänestettävä erikseen. Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräänemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.”

Mikäli valtuusto ei kokonaisuudessaan hyväksy kaupunginhallituksen talousarvioehdotusta, asia palautuu hallintosäännön kaupunginvaltuustoa

koskevien sääntöjen 21 §:n mukaan hyväksymättä jääneiltä osin uudelleen käsiteltäväksi kaupunginhallituksessa. Valtuuston kokous keskeytetään kaupunginhallituksen kokouksen ajaksi.

Jatkaessaan asian käsittelyä valtuusto ottaa lopullisesti kantaa sekä niihin muutoksiin, jotka se oli ensimmäisessä käsittelyssään tehnyt talousarvioehdotukseen, että niihin muutoksiin, jotka kaupunginhallitus näiden johdosta esittää siihen tehtäväksi. Talousarvio hyväksytään ensimmäisessä käsittelyssä hyväksymättä jääneiltä osiltaan lopullisesti tässä toisessa käsittelyssä.”

Kaupunginjohtaja Pekka Timosen ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sirkku Hildénin puheenvuorojen sekä järjestäytyneiden valtuustoryhmien ryhmäpuheenvuorojen jälkeen suoritettiin talousarvion yleiskeskustelu, joka alkoi klo 10.40 ja loppui klo 14.30.

Talousarvion yksityiskohtainen käsittely alkoi klo 15.00.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Strategiaosa, Strategian valmistelu, toteutus ja seuranta** valtuutettu Toni Putula teki seuraavan ponsiehdotuksen:

”Lisätään sivulle 24 kohtaan Strategian valmistelu, toteutus ja seuranta, oikea palsta, viimeisen kappaleen jälkeen Ponsi: ”Laaditaan valtuustosopimus kuluvan valtuustokauden loppuun asti.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Strategiaosa, Strategian valmistelu, toteutus ja seuranta** osalta päättäneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Toni Putula valtuutettu Jari Rissasen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun ponsiehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Putulan ponsiehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Putulan ponsiehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 27 valtuutettua ja valtuutettu Putulan ponsiehdotusta 32 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 1 127 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi valtuutettu Putulan ponsiehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Talousosa, Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit** valtuutettu Juha Tapiola teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Muutetaan sivun 34 kohtaan Avustusten myöntämisen kriteerit, vasen palsta, neljäs kappale, uusi teksti: ‘Avustuksien myöntäjän on huomioitava kilpailulainsäädäntö ja säännökset julkisista hankinnoista sekä EU:n valtiontukisäännökset.’”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Talousosa, Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit** osalta päättäneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Juha Tapiola valtuutettu Pasi Kousan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen valtuusto hyväksyi yksimielisesti valtuutettu Tapiolan tekemän muutosehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Käyttötalousosa, Määrärahavaraus, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot** valtuutettu Minna Lampinen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Lisätään sivun 46 Määrärahavaraus, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot tulomäärärahaa 1,0 milj. euroa vuodelle 2023.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Käyttötalousosa, Määrärahavaraus, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot** osalta päättäneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Minna Lampinen valtuutettu Elisa Lientolan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Lampisen muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat

valtuutettu Lampisen muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 35 valtuutettua ja valtuutettu Lampisen muutosehdotusta 24 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 2 127 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Sivistyksen palvelualue, Lasten ja nuorten kasvun vastuualue** valtuutettu Jari Rissanen teki seuraavan ponsiehdotuksen:

”Lisätään sivulle 52 kohtaan Toiminnan painopistealueet, oikea palsta, neljännen kappaleen jälkeen Ponsi: ‘Sivistyksen toimialan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen määrärahaa voidaan tarkistaa valmistelussa olevan toiminta- ja kehittämisselvityksen tulosten perusteella. Selvityksen tuloksen tulee olla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen määrärahan tason määrittämisen perusta, joka toimii tulevien toimenpiteiden rahoitustarpeen lähtökohtana.”

Ehdotusta kannatettiin.

Valtuutettu Minna Lampinen teki seuraavan muutoshdotuksen:

”Lisätään sivun 52 Lasten ja nuorten kasvun vastuualue menomäärärahaa 1,0 milj. euroa vuosille 2023–2025.

Samalla poistetaan sivulta 53 kohdasta Perusopetus, oikea palsta, teksti: 'Lumo-ohjelma edellyttää perusopetukselta toiminnan tehostamista noin 1,0 milj. euroa verrattuna vuoteen 2022. Tehostamistoimet kohdistetaan mahdollisuuksien mukaan muuhun kuin oppimisen tukeen.'

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Sivistyksen palvelualue, Lasten ja nuorten kasvun vastuualue** osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Jari Rissanen valtuutettu Toni Putulan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun ponsiehdotuksen ja että valtuutettu Minna Lampinen valtuutettu Elisa Lientolan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen valtuusto hyväksyi yksimielisesti valtuutettu Rissanen tekemän ponsiehdotuksen.

Tämän puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Lampisen muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Lampisen muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 35 valtuutettua ja valtuutettu Lampisen muutosehdotusta 24 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 3 127 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen s. 87** valtuutettu Juha Tapiola teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Muutetaan sivun 87 kohtaan Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen 3. kohta: ”antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2023 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään ~~250~~ 50 milj. euroa,”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päätösehdotuksen 3-kohdan osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Juha Tapiola valtuutettu Oskari Päätalon kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Tapiolan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Tapiolan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 52 valtuutettua ja valtuutettu Tapiolan muutosehdotusta 4 valtuutettua, kolmen valtuutetun äänestäessä tyhjää. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 4 127 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Valtuutettu Juha Tapiola teki **Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen s. 87** myös seuraavan muutosehdotuksen:

”Muutetaan sivun 87 kohtaan Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen 5. kohta: ‘antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2023 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä ~~200~~ **71,9** milj. euron rajaan asti **talousarvion rahoituslaskelman mukaisesti nostettaviin uusiin lainoihin.** Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päätösehdotuksen 5-kohdan osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Juha Tapiola valtuutettu Oskari Päätalon kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Tapiolan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Tapiolan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 55 valtuutettua ja valtuutettu Tapiolan muutosehdotusta 4 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 5 127 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 08.11.2022

§ 413

Päätös

Kaupunginhallitus teki kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2023 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion määrärahojen, tuloarvioiden, toimintakatteiden sekä toiminnallisten tavoitteiden sitovuuden yleisperusteluissa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2023 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2023 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 120 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennaikainen

takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,

5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2023 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,

6. edellyttää, että vuoden aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä silloin, kun tämä on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa muille toiminnoille,

7. käynnistää parlamentaarisen valmistelun talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi vuosille 2024–2026. Ohjelmassa huomioidaan valtuuston vuonna 2021 asettaman parlamentaarisen ryhmän periaatelinjaukset ja määrittellään kaupungin keskeisten palvelujen laajuus ja laatutaso talouden tunnuslukujen perusteella. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteet sisällytetään vuoden 2024 talousarvion kehykseen ja taloussuunnitelmaan kaudelle 2024–2026.

8. hyväksyä ehdotuksen Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023—2025 taloussuunnitelmaksi.”

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2023 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion määrärahojen, tuloarvioiden, toimintakatteiden sekä toiminnallisten tavoitteiden sitovuuden yleisperusteluissa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2023 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2023 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 120 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,
5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2023 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,
6. edellyttää, että vuoden aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä silloin, kun tämä on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa muille toiminnoille,
7. hyväksyä ehdotuksen Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023—2025 taloussuunnitelmaksi.”

Käsittely

Merkittiin pöytäkirjaan, että käsiteltäessä kohtia Lahti-konserni (s. 10), Yhtiökohtaiset tavoitteet (s. 11), Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue elinvoimapalvelut (s. 41-43), Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue, työllisyyspalvelut (s. 44) sekä Korkotulot ja menot (s. 77) merkittiin seuraavat esteellisyydet (HL 28.1 § 5 k. ellei toisin mainita): Milla Bruneau (Ladec Oy), Pekka Komu (Ladec Oy (HL 28.1 § 4 k.)), Mira Nieminen (Lahti Energia, KOKO Lahti, Kela), Pekka Timonen (LAB), Martti Talja (Päijät-Hämeen hyvinvointialue), Sonja Falk (Päijät-Hämeen hyvinvointialue), Kalle Aaltonen (Päijät-Hämeen hyvinvointialue)

Käsiteltäessä Lahti-konsernia (s.10) ja Yhtiökohtaisia tavoitteita (s. 11) sekä Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualueen työllisyyspalveluja (s. 44) pöytäkirjantarkastajana toimi Toni Putula.

Merkittiin pöytäkirjaan, että esittelijä teki kaupunginhallituksen käymien neuvottelujen pohjalta muutosesityksen, joka on tämän pöytäkirjan liitteenä. Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun talousarvioesityksen yksimielisesti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.11.2022

§ 400

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2023 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion määrärahojen, tuloarvioiden, toimintakatteiden sekä toiminnallisten tavoitteiden sitovuuden yleisperusteluissa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2023 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2023 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 120 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennakainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,
5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2023 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaisopimusten muokkaustoimenpiteitä, siltä osin kuin muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaisopimusten kohteena olevaa pääomaa,
6. edellyttää, että vuoden aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä

silloin, kun tämä on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa muille toiminnoille,

7. hyväksyä ehdotuksen Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023—2025 taloussuunnitelmaksi.”

Perusteluosa

Taluspalvelut 1.11.2022

Kaupunginjohtaja julkaisi talousarvioesityksensä 18.10.2022 (liite 1).

Talousarvioesityksen vaikutusten arvioinnista on tehty kooste (liite 2).

Kaupunginjohtaja on tehnyt talousarvioesityksensä julkistamisen jälkeen esitykseensä muutosmonisteessa esitettyjä muutoksia (liite 3). Tekstiin on tehty lisäysehdotus, koska energiakriisin ja korkean inflaation vaikutuksia ei ole täysimääräisesti arvioitu talousarvioon. Näistä toteutuvat vaikutukset tarkastellaan alkuvuodesta 2023 ja tehdään tarvittaessa lisätalousarvioesitys. Talonrakennusinvestointeihin on tehty määrärahasiirtoja vuodelta 2024 vuosille 2025-2026. Siirtojen taustalla on Myllypohjan monitoimitalon ja Launeen/Hennalan päiväkodin rakennushankkeiden aikataulumuutokset. Siirrot vähentävät vuoden 2025 poistoja 0,15 milj. euroa.

Vuoden 2023 talousarvio perustuu voimassa olevaan kaupunkistrategiaan ja sitä toteutetaan viidellä kärkihankkeella: Hiilineutraali Lahti, Osaava Lahti, Elävä Lahti, Hyvinvoiva Lahti ja Houkutteleva työnantaja Lahti.

Talousarvion 2023 tunnusluvut:

Toimintakate -328,0 milj. euroa, vuosikate 33,3 milj. euroa, tilikauden tulos -20,1 milj. euroa, bruttoinvestoinnit 78,1 milj. euroa, toiminnan ja investointien rahavirta -35,9 milj. euroa, henkilötöyvuosiarvio 3 198.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio etenee kaupunginvaltuuston käsittelyyn ja päätettäväksi.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: ote talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, tarkastustoimi, palvelualueet ja taseyksiköt